

ע"פ 4178/13 - מחמוד אבו נאב נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 4178/13

לפני: כבוד המשנה לנשיא מ' נאור
כבוד השופטת ע' ארבל
כבוד השופט א' רובינשטיין

המערער: מחמוד אבו נאב

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על הכרעת דין וגזר דין של בית המשפט המחוזי
בירושלים מיום 19.5.13 בת"פ 25342-08-12 שניתן
על ידי כבוד
השופט ר' שמיע

תאריך הישיבה: ח' בכסלו תשע"ד (11.11.13)

בשם המערער: עו"ד י' זילברברג

בשם המשיבה: עו"ד א' בן ארויה

פסק-דין

השופטת ע' ארבל:

עמוד 1

ערעור על הכרעת הדין וגזר הדין שניתנו נגד המערער בת"פ 25342-08-12 בבית המשפט המחוזי בירושלים (כבוד השופט ר' שמיע), במסגרתם הורשע המערער בעבירות של שוד והתפרצות, ונגזר עליו עונש של 28 חודשי מאסר בפועל ו-12 חודשי מאסר על תנאי.

כתב האישום

1. על-פי עובדות כתב האישום, ביום 10.8.2012, בסמוך לשעה 4:30 לפנות בוקר, הגיע המערער ברכבו יחד עם ראמי קאשור (להלן: ראמי) ואחרים לסניף "ארומה" בירושלים. המערער עצר את רכבו בסמוך לסניף ומתוכו ירדו ראמי ושניים מן האחרים. המערער המשיך בנסיעה וביצע סיבוב פרסה, כך שרכבו פנה כעת לכיוון היציאה מן הרחוב. במקביל, התפצלו השלושה כך שאחד מן האחרים נעמד בסמוך לסניף על-מנת לתצפת ולאבטח את הפריצה, ואילו השניים ניגשו לחלון הסניף כאשר ראמי אווז בידיו סלע. ראמי השליך את הסלע לעבר החלון פעמיים עד שהצליח לנפצו. לאחר מכן, נכנס האחר לסניף דרך החלון, והחל לעקור את קופות הסניף ממקומן. קופה אחת מסר לראמי שהלך עמה לעבר הרכב יחד עם התצפיתן, ואת השנייה נשא בעצמו לעבר הרכב. בתוך כך, הגיע למקום עובד של הסניף (להלן: המתלונן) על-מנת לפתוח אותו. אחד מהאחרים הבחין במתלונן מגיע ופנה אליו בשאלה להיכן הוא הולך, המתלונן השיב כי הוא בדרכו לעבודה בסניף, ובתגובה הכה האחר את המתלונן וכן בעט בו, בעקבות כך נפל המתלונן לרצפה. מיד לאחר מכן עלו כולם לרכב ונמלטו מהמקום. בקופות שנטלו המערער, ראמי והאחרים, נמצאו כ-2,000 ₪, כרטיסי ארומה של לקוחות וכן שיקים. בגין מעשים אלה הואשם המערער בעבירות של שוד בנסיבות מחמירות והתפרצות לבנין שאינו מקום מגורים או תפילה, עבירות לפי סעיפים 402(ב) ו-407(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק).

פסק דינו של בית המשפט המחוזי

2. בהכרעת הדין שניתנה בעניינו של המערער ביום 6.2.2013, סקר בית המשפט בהרחבה את ההודעות שמסר המערער במהלך חקירתו במשטרה, אשר נמצאו סותרות זו את זו "באופן מהותי". צוין, כי תחילה הרחיק עצמו המערער מן האירוע בטענה כי רכבו לא היה ברשותו בעת האירוע, כיוון שנגנב ממנו קודם לכן והוחזר לו כעבור יומיים, וכי הוא עצמו היה בעבודה באותה עת. בגרסתו השנייה טען המערער כי הגיע למקום האירוע בעקבות שיחת טלפון שקיבל מאדם לא מוכר, במסגרתה נמסר לו כי אחיו נמצא בבעיה כלשהי, כאשר עם הגעתו למקום עלו לרכבו לפתע אנשים לא מוכרים ובידיהם קופות. עוד צוין, כי בהמשך התוודה המערער שהסיע את ראמי והאחרים למקום האירוע, אולם הדבר נעשה מבלי שידע לאן מכווינים אותו. לפי גרסתו האחרונה של המערער, עליה גם העיד בבית המשפט, ביום האירוע היה המערער במאפיה במוסררה בשעה 4 וחצי בבוקר, אז קיבל שיחת טלפון מאדם שאינו מכיר, ששאל אותו בדבר מיקומו. מיד לאחר מן, הופיע אותו אדם במאפיה וביקש כי יסיע אותו למקום האירוע יחד עם אחרים נוספים, בתמורה לתשלום, כפי שנהג המערער לעשות מפעם לפעם, כהשלמת הכנסה.

3. בית המשפט קבע כי עצם ריבוי הגרסאות, כמו-גם תהליך מסירתן, מצביעים על-כך שאין ליתן אמון במערער. נמצא כי ההסבר "האמיתי והיחיד" לשינוי הגרסאות נעוץ בהתקדמות החקירה ובמצאים האובייקטיביים שהוצגו למערער מעת לעת, אשר כללו בין היתר תמונות וסרטונים הקושרים אותו לאירוע. נקבע כי גרסתו האחרונה של המערער אף היא אינה מתיישבת עם העדויות והחומר שהוצגו בפני בית המשפט, לפיהם האירוע תוכנן לפרטי פרטים. כך למשל, המערער הדגיש בעדותו כי מעולם לא היה במקום האירוע קודם לכן. יחד עם זאת, סרטון שהוצג למערער

מעלה כי הוא הגיע למקום לפחות פעם אחת עובר לאירוע, במהלכה ירד ראמי מרכבו. נמצא, כי ההסבר שסיפק המערער לכך שהשמיט עובדה זו לאורך עדותו, לפיו לא סבר שהיא רלוונטית, אינו ראוי או הגיוני.

4. בהמשך לכך, בית המשפט דחה את טענות המערער לפיהן ראמי והאחרים ניצלו את תמימותו, ועשו בו שימוש על-מנת להוציא לפועל את תכניתם. הוטעם, כי המערער קשר עצמו לכל אחד משלבי ביצוע עבירת ההתפרצות: המערער הסיע את ראמי והאחרים ברכבו כאשר הוא מודע למטרת הנסיעה, שכן השתתף בסיור ההכנה שנערך במקום עם ראמי עובר לאירוע. המערער המתין במקום ואף הסיע את ראמי והאחרים לאחר הביצוע לביתם, יחד עם השלל.

5. נוכח האמור, נמצא כי המשיבה הוכיחה מעל לכל ספק סביר שהמערער אכן ביצע בצוותא את עבירת ההתפרצות, בעודו משתייך "באופן מובהק" למעגל הפנימי של השותפים לביצוע. עוד נמצא כי בעת ביצוע העבירה התקיים במערער היסוד הנפשי הדרוש לשם ביצועה. הודגש, כי בענייננו יש לראות את המערער כמבצע בצוותא ולא כמסייע, גם לפי המבחן האובייקטיבי, מאחר שביצע בפועל את כל פעולת ההסעה, וכנהג היה חלק ממכלול מבצעי העבירה. בית המשפט דן בשאלה האם יש לראות במערער מבצע בצוותא גם בעבירת השוד, מאחר שעל-פי החומר שנתגלה בפניו, המערער, ראמי והאחרים הגיעו בכדי לבצע התפרצות בלבד. נקבע, כי יש להשיב לכך בחיוב, לאור המבחן הקבוע בסעיף 34א לחוק העוסק בביצוע עבירה שונה או נוספת, אגב עשיית עבירה. בנסיבות דנן, כך נקבע, אדם מן היישוב יכול היה להיות מודע לאפשרות ביצועה של עבירת השוד. המערער ושותפיו היו מודעים לאפשרות של התערבות על-ידי עוברי אורח פוטנציאליים, לרבות עובדי הסניף. תימוכין לכך נמצא בעובדה שהמשתתפים מיקמו את אחד מן האחרים כבר בתחילת האירוע כתצפיתן בחזית הסניף, שתפקידו היה להתריע על כל "חריגה".

סופו של דבר, בית המשפט שוכנע מעל לכל ספק סביר באשמתו של המערער, והרשיע אותו בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

6. ביום 19.5.2013 ניתן גזר דינו של המערער, במסגרתו הדגיש בית המשפט את חומרתה של עבירת השוד, בייחוד כזו המלווה באלימות, אשר מחייבת ענישה מוחשית ומרתיעה. עוד הודגשה הפגיעה המשמעותית בערך החברתי שבהגנה על גופו וקניינו של האדם. נקבע, כי בהתחשב בנסיבות ביצוע העבירות, ובכללן יכולתו של המערער לצפות את פוטנציאל הנזק נוכח התכנון המוקדם, וכן היותו חלק מחבורה שפעלה בצוותא, מתחם הענישה ההולם נע בין 24 ל-48 חודשי מאסר.

בהמשך לכך, במסגרת בחינת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, בית המשפט התחשב בנסיבות חייו הקשות של המערער, בהיותו אדם המנהל אורח חיים נורמטיבי וללא עבר פלילי, וכן בתסקיר שירות המבחן אשר המליץ על תקופת מאסר קצרה שתמנע רגרסיה במצבו. לצד זאת, צוינה העובדה כי המערער הרבה לשקר בגרסאות השונות שמסר בחקירותיו, בניסיון להרחיק עצמו מהאירוע במקום ליטול אחריות. בנסיבות אלה, נמצא כי ראוי לקבוע עונש מתון, הנגזר מהרף הנמוך במתחם הענישה.

על רקע האמור, גזר בית המשפט את דינו של המערער לעונש של 28 חודשי מאסר בפועל, 12 חודשי מאסר על תנאי ופיצוי למתלונן בסך 10,000 ש"ח.

7. המערער סבור כי הראיות שהציגה המשיבה במסגרת תיק זה אינן מניחות תשתית עובדתית שממנה ניתן להסיק, מעל לכל ספק סביר, כי המערער ביצע בצוותא את העבירות המיוחסות לו. לא הוכח כי המערער היה שותף לתכנון מוקדם של האירוע או תיאם גרסאות עם יתר המעורבים. יתרה מזאת, המערער כלל לא יצא מן הרכב במהלך האירוע, ואף המתלונן, שטען תחילה כי הותקף גם על-ידי המערער, שינה את גרסתו בהמשך וטען כי כלל לא ראה את המערער. נוכח האמור, נטען כי המערער לא היה מודע, עת שהסיע את ראמי והאחרים למקום האירוע בתמורה לתשלום, לאיזו מטרה הוא נוסע, ועל-כן נעדר את היסוד הנפשי הדרוש להרשעתו.

8. זאת ועוד. לטענת המערער, מסר גרסאות שונות בהודעותיו במשטרה, מאחר שחשש לחייו ולחיי משפחתו, לאחר שאיים על-ידי יתר המעורבים בפרשה במהלך האירוע ולאחריו. עוד נטען, כי נמנע מלהסגיר את עצמו למשטרה לאחר שהבין במה היה מעורב כיוון שחשש "להסתבך" עם רשויות החוק והמס, היות שנהג לספק שירותי הסעות עם רכבו כהשלמת הכנסה.

9. אשר לחומרת העונש, המערער סבור כי במסגרת גזירת עונשו לא ניתן משקל מספק לנסיבותיו האישיות, ובפרט לתסקיר שירות המבחן שהמליץ על תקופת מאסר קצרה וכן לעובדה כי הוא נעדר עבר פלילי. המערער שב והדגיש כי בהיותו מפרנס יחיד, תקופת מאסר ממושכת תמנע ממנו את היכולת לכלכל את משפחתו, על שתי בנותיו.

10. המשיבה סבורה כי דין הערעור להידחות, על שני חלקיו. ראשית הודגש כי המערער, בתפקידו כנהג, היה חלק מהמעגל הפנימי בביצוע העבירות ובעל יכולת שליטה על המתרחש, באופן המאפשר לראות בו מבצע בצוותא. לשיטת המשיבה ניתן היה להרשיע את המערער בעבירת השוד גם מכוח דיני השותפות, ומבלי להידרש לסעיף 34א(א) לחוק, שכן היה מודע בפועל למעשה האלימות במתלונן. מעבר לכך, נטען כי למערער היו שלל גרסאות אשר למידת מעורבותו באירוע, שהתבררו כולן כשקריות, ככל שהתגלה חומר נוסף, כמפורט בהכרעת הדין. נוכח האמור נטען כי יש לדחות את ניסיונו של המערער לצייר את נוכחותו במקום האירוע כתמימה.

11. אשר לעונש שנגזר על המערער, נטען כי מדובר בעונש מתון וייתכן שאף מקל, המצוי ברף הנמוך של מתחם הענישה ההולם, וכן כי לא מדובר בסטייה מן הרף הנוהג בנסיבות כגון אלו, המצדיקה התערבות.

הכרעה

12. הטענה העיקרית העומדת בבסיס הערעור שהוגש על-ידי המערער היא כי לא ניתן להסיק ממכלול הראיות שהניחה המשיבה בפני בית המשפט, כי המערער ביצע את העבירות בהן הורשע; וכן כי הוא נעדר את היסוד הנפשי הדרוש כדי להרשיעו, משלא היה מודע להיותו שותף לעבירות המיוחסות לו בכתב האישום. אקדים ואומר כי בנסיבות המקרה, אין בידי לקבל את טענת המערער. המסקנה בדבר שותפותו בעבירות היא המסקנה היחידה המסתברת ממכלול הראיות. המערער מסר להגנתו גרסה מופרכת ומיתממת, אשר לא רק שאינה מחלישה את המסקנה בדבר מעורבותו בעבירות אלא שיש בה אף כדי לחזקה, כפי שיפורט להלן.

13. כידוע, בכדי שניתן יהיה להרשיע אדם בביצוע עבירה בהסתמך על ראיות נסיבתיות בלבד, על מסקנה זו להיות המסקנה ההגיונית היחידה המסתברת ממכלול הראיות, ובהתאם לכך יש לבחון את הכרעתו של בית המשפט המחוזי. לצורך בחינה זו מפעיל בית המשפט את מבחני ההיגיון וניסיון החיים הכללי (לעניין זה ראו ע"פ 524/77 מזרחי נ' מדינת ישראל, פ"ד לב(2) 682, 685-686 (1978)).

14. ראשית, על-פי העובדות אשר אינן נתונות במחלוקת, המערער הסיע את ראמי והאחרים אל מקום האירוע במועד הרלוונטי לכתב האישום, נכח במקום בעת הפריצה ובמהלכה חזה בראמי נושא "משהו גדול", ומיד בתום הפריצה הסיע אותם בחזרה לביתם שבאבו טור, כאשר הם נושאים את הקופות שנגנבו מן הסניף שבנדון. אשר להתרחשות שקדמה לאירוע, בעדותו מיום 3.1.2013 מסר המערער כי בליל האירוע, בעת שנמצא במאפייה במוסררה, קיבל שיחת טלפון ממספר שהתקשר אליו כמה פעמים מוקדם יותר באותו לילה. מיד בתום השיחה, הופיעו במקום ראמי והאחרים, והחבורה החלה בנסיעה ברכבו של המערער אל מקום האירוע. עיון בפלט שיחות הטלפון של המערער מעלה כי בסמוך לאירוע, בין השעות 3:00-4:00 לפנות בוקר, נערכו מספר שיחות בינו לבין מספר טלפון, אשר התברר בהמשך כשייך לראמי.

15. אשר להתרחשות בזירת האירוע, סרטון האבטחה שנתפס בזירה (ת/14) מתעד את רכבו של המערער מגיע לסניף בשעה 4:31 (על-פי זמני מצלמת האבטחה), ונעצר מולו. מן הרכב יורדים שלושה, בהם ראמי ושניים אחרים, והרכב ממשיך בנסיעה ויוצא מן התמונה. המערער מסר בעדותו כי בשלב זה ביצע סיבוב פרסה בקצה הרחוב. בשעה 4:33:19, לאחר שהשלושה תועדו מתפרצים לסניף, יוצאים ממנו כאשר בידיהם קופות ורצים לכיוון הרכב, הרכב נצפה בסרטון חולף פעם נוספת ויוצא מן הרחוב. המערער מסר בעדותו כי לאחר שסיים לבצע את סיבוב הפרסה ראה את השלושה מגיעים לכיוונו עם "דברים ביד", הם נכנסו לרכבו, והוא המשיך בנסיעה כאמור.

למען שלמות התמונה יצוין, כי במהלך החקירה התברר שתוך כדי ההתפרצות, בעת שרכבו של המערער היה מחוץ לתמונה, הותקף המתלונן על-ידי אחד מן האחרים. התקיפה לא נקלטה במצלמת האבטחה, אולם המתלונן מתועד לאחריה, מתקדם לכיוון הסניף, בעוד רכבו של המערער נע תחילה לכיוונו, אך ממשיך לכיוון היציאה מן הרחוב.

16. אכן, כאשר עסקינן במקרה שבו הראיות הן נסיבתיות, ייתכן שישנם גם הסברים חלופיים למסכת הראייתית שעליה התבססה הכרעת בית המשפט. יחד עם זאת, כדי להפריך את המסקנה המרשיעה לפיה הנאשם היה מעורב במיוחס לו, ולעורר ספק סביר שמא המסקנה המרשיעה היא אינה המסקנה המתבקשת, אין די בכל הסבר תיאורטי רחוק העשוי לענות על המסכת העובדתית שנמצאה. יש להראות כי תרחיש כזה הוא מבוסס וסביר, כאמור לאור שיקולים של היגיון וניסיון חיים (ראו למשל ע"פ 8899/06 ארמין נ' מדינת ישראל, 12 (29.7.2007); כן ראו ע"פ 10771/08 בוחניק נ' מדינת ישראל (15.12.2009)).

17. בענייננו, גרסתו של המערער היא כי בשום שלב לא היה שותף לתכנון מוקדם של העבירות המיוחסות לו בכתב האישום. לטענתו, הגיע לראשונה לזירת האירוע לאחר שראמי והאחרים ביקשו כי יסיע אותם תמורת תשלום למקום מסוים, מבלי שידע לאן ולאילו מטרה. בית המשפט קמא קבע כי גרסה זו של המערער, אותה מסר בעדותו בבית המשפט, היא בלתי מהימנה ואינה מתיישבת עם חומר הראיות, מעבר לכך, קבע כי היא אינה הגיונית על-פניה ועולה כדי "תסריט דמיוני". בנסיבות העניין, לא מצאתי כי יש לסטות מקביעה זו של הערכאה קמא.

18. יוטעם, כי רק במסגרת חקירתו הנגדית ציין המערער לראשונה כי נהג לבצע הסעות בתשלום, ועל-כן נענה לבקשת החבורה כי יסיע אותם למקום האירוע. זאת לאחר שמסר שש הודעות מפורטות במשטרה בהן לא הזכיר זאת, ומבלי שנמצא לטענה זו תימוכין מלבד עדותה של אשת המערער, שנמסרה לאחר שמסר את עדותו. יתרה מזאת, גרסתו של המערער, כפי שהוצגה בעדותו בבית המשפט, היא בלתי הגיונית ומופרכת. השאלה כיצד ייתכן כי ראמי והאחרים הופיעו לפתע בדיוק במקום הימצאו של המערער, ומיד לאחר שקיבל שיחת טלפון בלתי מזוהה, נותרה ללא מענה. כך גם המערער לא הסביר מדוע בחר לציית להוראת ראמי, כאשר ביקש ממנו להסיע אותו ואת האחרים לפנות בוקר, וכן לא שאל שאלות באשר למטרת הנסיעה. זאת, על-אף שלטענתו לא הייתה לו היכרות מוקדמת עם מי מהמעורבים.

19. לכך יש להוסיף, כי גרסתו של המערער לפיה לא היה מודע לאן הוא נוסע וכי זו הפעם הראשונה שהגיע לזירה, אינה עולה בקנה אחד עם העובדה כ"י סרט הצילום מתעד את רכבו של המערער מגיע לראשונה לזירת האירוע בשעה 4:21. צפייה בסרטון מעלה כי הרכב לא "חלף" במקום בטעות או בהיסח דעת, אלא נכנס לרחוב בנסיעת רוורס ונעצר בסמוך לסניף המיועד. לאחר שהשטח התפנה מהנוכחים במקום, נצפה אדם יורד מן הרכב ובוחן את הסניף וסביבתו, לאחר מכן שב לרכב אשר ממשיך בנסיעה. המערער לא סיפק בחקירתו תשובה לסתירה זו, ובהמשך טען כי אינו זוכר מה אירע ולחילופין כי לא "שם לב" שהגיע קודם לזירת האירוע.

20. זה המקום להדגיש, כי אין זו הפעם הראשונה בה נמצאו סתירות בדבריו של המערער, שכן בהודעותיו במשטרה מסר מספר גרסאות שונות באשר למידת מעורבותו באירוע. תחילה ביקש המערער להרחיק עצמו מהאירוע בטענה כי רכבו נגנב ולא היה ברשותו במועד הרלוונטי לכתב האישום (1/ת-2), בגרסה אחרת שמסר טען כי הגיע לזירה לאחר שקיבל שיחת טלפון לפיה אחיו "בבעיה" (3/ת). בהודעתו מיום 15.8.2012 ניסה לחזור בו המערער ולטעון שוב כי רכבו נגנב, אולם בהמשך מסר את הגרסה המוכרת לנו כיום, גרסה שכאמור שוכללה במסגרת חקירתו הנגדית. דומה כי לאורך חקירותיו במשטרה, המערער ניסה בכל דרך אפשרית להיחלץ מן החשדות המיוחסים לו ולהרחיק את עצמו מההתרחשות המתוארת בכתב האישום. הרושם המתקבל הוא כי המערער שינה את גרסאותיו בהתאם לקצב התפתחות החקירה בעניינו, בניסיון לתרץ את זיקתו לאירוע, מבלי שיראו בו שותף לביצוע העבירות. אי-לכך, מקובלת עליי קביעתו של בית המשפט קמא כי אין ליתן אמון בדבריו.

בהקשר זה יוער, כי ההסברים שהציע המערער לריבוי הגרסאות, לפיהם אולם על-ידי יתר המעורבים בפרשה במהלך חקירותיו ולחילופין חשש מפני השוטרים ונלחץ במעמד החקירה, אף הם ניתנו בעלמא ובהיעדר אחיזה בראיות.

21. זאת ועוד. ממכלול הראיות שהונחו בפני בית המשפט קמא, עולה כי המערער שהה במחיצת ראמי והאחרים כשעה לערך בטרם ביצע מעשה ההתפרצות, מהרגע בו פגש בהם בסמוך למאפייה, ועד לשלב בו החלו ראמי והאחרים לבצע את ההתפרצות, כאשר בפרק זמן זה כאמור נערך סיור הכנה במקום. המערער נכח בזירת האירוע לאורך ביצוע מעשה הפריצה, לרבות בשלב בו הותקף המתלונן, ובסיומו הסיע את ראמי והאחרים לאבו-טור כאשר ברכבו מצוי השלל שנגנב.

22. על רקע המסכת העובדתית ומכלול הנסיבות המפורטים לעיל, עולה בברור כי מעורבותו של המערער בביצוע העבירה אינה מקרית, אלא פרי תכנון מקדים. אני סבורה, כפי שגם סבר בית המשפט קמא, כי במעורבותו השתייך המערער למעגל הפנימי של המעשה העברייני, ועל-כן יש לראותו כמבצע בצוותא. תפקידו של המערער, היה לשמש

נהג לשם הגעת החבורה לזירה והימלטות ממנה לאחר ביצוע ההתפרצות, כמו-גם לצורך עריכת סיור הכנה בסמוך לכך, במטרה לבחון האם השטח פנוי. יוטעם כי בנסיבות אלה לא ניתן לומר שמעשי המערער נותרו חיצוניים לביצוע העבירה ונפרדים ממנה, או כי התמצו במעשי עזר גרידא. לעניין זה יפים דבריו של הנשיא ברק בע"פ 4389/93 מרדכי נ' מדינת ישראל פ"ד נ(3) 239, 249 (1996):

"אכן, לעניין הביצוע בצוותא תיתכן חלוקת עבודה בין העבריינים, באופן שהם יפעלו במקומות שונים ובזמנים שונים, ובלי שכל אחד מהם מיצה את העבירה, ובלבד שחלקו הוא מהותי להגשמת התכנית המשותפת. אחדות המקום והזמן אינה חיונית, ובלבד שחלקו של כל אחד מהם הוא חלק פנימי של המשימה העבריינית". (כמו-כן ראו דנ"פ 1294/96 משולם נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(5) 1, 20 (1998)).

23. עוד אנמק, כי אופי תרומתו של המערער לביצוע העבירה וכן התנהגותו במהלכה, מלמדים כי התקיים בו היסוד הנפשי הדרוש כדי להרשיעו בביצוע עבירת ההתפרצות. מלבד תפקידו להסיע את החבורה אל הזירה ובחזרה ממנה כשבידם השלל, המערער נכח בזירה מתחילת ההתפרצות ועד סופה, מבלי שסיפק הסבר מניח את הדעת לשאלה מדוע בחר להיוותר במקום לאחר שראמי והאחרים ירדו מרכבו. המערער אף לא נימק מדוע החליט בכל זאת להסיע אותם עד לביתם, לאחר שהתברר כי נכנסו לרכבו עם הקופות הגנובות.

24. אשר לטענותיו של המערער לעניין חזרתו של המתלונן מגרסתו לפיה המערער היה שותף לתקיפתו במהלך האירוע, יובהר כי לא מצאתי שיש בטענות אלה כדי לסייע למערער. כיום אין מחלוקת על כך שהמערער אכן נכח בזירה, ועל-כן אין חשיבות לשאלה האם המתלונן ראה אותו אם לאו. יתרה מזאת, בראשית הדיון בפני בית המשפט קמא מיום 3.1.2013, הבהירה המשיבה באופן מפורש כי היא חוזרת בה מאישומיה לעניין תקיפת המתלונן על-ידי המערער. בית המשפט גם ציין בהכרעתו כי המשיבה אינה מייחסת למערער עבירת אלימות ישירה במתלונן.

25. יחד עם זאת, בית המשפט קבע כי יש לראות במערער מבצע בצוותא גם בעבירת השוד, בשל תקיפת המתלונן, וזאת מכוח סעיף 34א(א)(1), המאפשר לייחס למבצעים בצוותא הנותרים, עבירה שונה או נוספת שנעברה אגב עשיית העבירה על-ידי אחד מן המבצעים האחרים. גם בנקודה זו לא מצאתי לשנות מקביעתו של בית המשפט: בית העסק בו בוצעו העבירות הוא בית קפה, אשר כידוע פועל החל משעות הבוקר המוקדמות, ועל-כן עובדיו משכימים קום על-מנת להיערך לקראת פתיחתו. מעבר לכך, שמדובר בבית העסק הממוקם על ציר תנועה ראשי יחסית בירושלים ועל-כן ניתן היה לצפות תנועה במקום. בהקשר זה יצוין כי האופן בו בוצעה ההתפרצות, על-ידי השלכת אבן על חלון הסניף, העלתה את הסבירות להתערבות בזמן המעשה. ואכן, סרטון מצלמת האבטחה מלמד כי במקום נצפו עוברי אורח, עובר לאירוע ובמהלכו, וכן, כי על-פי התכנון תפקידו של אחד מן האחרים בחבורה היה לתצפת ולהתריע מפני גורם זר. בנסיבות אלה, ניתן לומר כי יכולה הייתה להיות במבצעים, ובכללם המערער - וייתכן שאף הייתה בפועל - מודעות לאפשרות של התערבות על-ידי עובר אורח, כמו-גם מודעות לצורך לטפל בגורמים מסוג זה. ומכאן, שהמערער יכול היה להיות מודע לאפשרות ביצועה של עבירת השוד, הטומנת בחובה יסוד של אלימות.

בנסיבות אלו, דעתי היא כי אין כל מקום להתערב בהרשעתו של המערער בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום.

הערעור על גזר הדין

26. גם במישור העונש איני רואה מקום להתערבות. לדידי העונש שנגזר על המערער על-ידי בית המשפט קמא תואם את המקובל בעבירות מסוג זה, ואף נוטה לקולה, כטענת המשיבה. בית המשפט עמד על הפגיעה הקשה בערכים חברתיים שנגרמה בביצוע העבירה, אשר לווה בהכאתו של אדם על-ידי המעורבים האחרים, וכן בפריצה לבית עסק וגניבה מתוכו. במסגרת בחינת נסיבות ביצוע העבירה, הודגש לחומרה כי מדובר בעבירות שבוצעו כאשר המעורבים פועלים כחבורה, וכללו תכנון והכנה מוקדמים בטרם ביצעו. נסיבות אלה, לצד מדיניות הענישה הנוהגת בקשר עם עבירות מעין אלה, אינם מגלים עילה להתערבות בעונש שקבע בית המשפט קמא.

27. טענות המערער באשר להתקיימותן של נסיבות אישיות המצדיקות להקל בעונשו - דינן להידחות. במסגרת גזירת עונשו של המערער התחשב בית המשפט המחוזי באורח החיים הנורמטיבי שניהל המערער, בעובדת היותו נעדר עבר פלילי, ובמאמציו לפרנס את משפחתו, כמו-גם בהמלצת שירות המבחן להסתפק בתקופת מאסר קצרה. מטעמים אלה, בין היתר, נגזר על המערער עונש מתון, כפי שעמדה על כך המשיבה, המצוי ברף התחתון של מתחם הענישה.

בהתבסס על האמור, הייתי מציעה אפוא לחבריי לדחות את הערעור, על שני חלקיו.

ש ו פ ט

המשנה לנשיא מ' נאור:

אני מסכימה.

המשנה לנשיא

השופט א' רובינשטיין:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינה של השופטת ע' ארבל.

ניתן היום, י"ב באדר א התשע"ד (12.2.2014).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

המשנה לנשיא

עמוד 8
